

DAAR BEN IK DAN

DAAR BEN IK DAN

Maria Rondèl

MR

Copyright © 2021

Maria Rondèl, Noordbeemster

Eerste druk

Grafisch ontwerp en vormgeving van
omslag en binnenwerk, Reijer Bernson, Haarlem.

Foto omslag; © Ella Tilgenkamp, De Rijp.

INHOUD

1939-1957

VAN MIESJE TOT MARIA

Rue du Colvenier	11
De Nonnen	17
Padvinderij	21
De Sponsor	23

1958-1963

DE CONSERVATORIUM JAREN IN ROTTERDAM

Mevrouw Luger	27
Het studentenleven in en om het Conservatorium	34

1964-1979

**PROFESSIONEEL ZANGERES / HET NEDERLANDS KAMER-
KOOR**

Het Schoolconcert	39
Beroemd	43
Le piano du Pauvre	48
Amstelveen	51
Tootoetje	58
Vriendjes en Flirtjes	62
Italië	67
Wenn man trotzdem lacht	77
Concertpraktijk en Schnabbels	83
Opera	88
De kleine Zaal	94

Deze uitgave is gerealiseerd in eigen beheer.

MR

Brave New Books
ISBN 978 94 643 5273 3

*Het opnemen van foto's en illustraties is zoveel mogelijk
in overleg met rechthebbende gebeurd. Zij die niet zijn benaderd,
doch recht aan het beeldmateriaal menen te kunnen ontlenen,
verzoeken wij contact op te nemen met de uitgever
om alsnog in een regeling te voorzien.*

Roerige Tijden.	99
Reizen	103
New York, a state of mind	106
De slappe lach	111
Humor; ‘ <i>wo Du auch bist</i> ’	114
Beemster Bubbels	120

1980-2020

ONDERWIJS EN MEER WETENSWAARDIGHEDEN

Oei, Keelpijn.	127
De Methodiek	132
De leerlingen-uitvoering	137
De Masterclass	141
Toondoof Paardenmeisje.	152
De overval in Amsterdam	157
‘ <i>Zis is Tie-Vie man...</i> ’ de magie van televisie.	160
The Queen	166
Zuid-Afrika	170
Van poldervokaal tot Bamestra’s Collectief, een kleine kroniek 1985-2015	180
De Kweekvijver	192
Rondèl in de cel	195
Bekende Nederlanders	200
Auditie	211
Het Oog	215
Use it or lose it.	217
Vijfentwintig jaar werkzaam in het muziekvakonderwijs.	220
Afscheid	227

*Met dank aan collega zangeres, zangpedagoge en
auteur Ank Reinders, publicist Hans Visser
en aan Eke van Ommeren voor de eindredactie.*

VOORWOORD

Tijdens het werken met studenten, privéleerlingen, beroepsartiesten en BN'ers, werd mij vaak gevraagd; '*Maria, wij weten helemaal niets van jou.*'

Nu komt er dan toch een antwoord op veel van die vragen, in de vorm van dit boek over mijn leven waarin muziek meer dan zestig jaar de hoofdrol speelde.

Een verhaal met humor en zelfspot. Ik koos als titel, *Daar ben ik dan*. Een parafrase op de boekjes van violist Theo Olof met de titel *Daar sta je dan* en zangeres Erna Spoorenberg met de titel *Daar lig je dan*.

Het boek is bestemd voor alle professionals in de zang-(kunst) zoals klassiek-musical-pop-jazz of koorzang.

Collega's zangpedagogen en beginnende zanglesgevers. Ook muziek liefhebbers. De amateur die zijn hobby liefheeft en in het bijzonder alle leden van het Beemster vocaal ensemble 'Poldervocaal' zullen deze autobiografie met plezier lezen.

Lief en leed, leerzaam en lichtvoetig zijn de trefwoorden in dit voor iedereen toegankelijk geschreven verhalen en anekdoten boek.

Noordbeemster 2021

2 juli 1939, op de arm bij peettante Mies met broer Piet.

Hoofdstuk 1

RUE DU COLVENIER

SPREEK UIT KOLVUNJEE, DAT KLINKT FRANS EN DEFTIG VOOR KOLVENIERSTRAAT IN VLISSINGEN WAAR IK OP 8 APRIL 1939 TER WERELD KWAM. DE TOEGESNELDE VROEDVROUW KON MIJ NOG NET OP TIJD OPVANGEN. ZO LUIDT HET VERHAAL.

Een lelijk-mans-kind, schijnt mijn vader te hebben geroepen toen hij mij in zijn armen had gekregen. Een paar rode echte haarsprietjes stonden rechtop op mijn hoofd. Ik had dauw-worm, uitslag in mijn gezicht, een wipneus en O-benen.

Vier maanden later zag ik er gelukkig veel beter uit. Mijn peettante Mies en mijn zeven jaar oudere broertje stonden stralend met mij op de foto. Wij hebben niet lang in de *Rue du C.* gewoond, want het was toen een noodoplossing nadat ons huis bij een grote brand, tegelijk met vijf winkelpanden tot op de grond was afgebrand. Berood, geen meubels, ternauwernood kleding. Bovendien weinig geld na de crisisjaren.

Moeder was zwanger van mij en de tweede wereldoorlog naderde. Dus men was al blij met een onderkomen. De deftige kant van de familie in Vlissingen had in plaats van de Kolvenierstraat, de naam Rue du Colvenier bedacht. Zij maakten meestal de dingen mooier dan zij eigenlijk waren. Een gewoon huis heette al snel een *Villaatje*, een buitenechtelijk avontuur was een *Liaison*, en een al te nieuwsgierige buurvrouw heette, *Mrs. Listener*. Toen wij verhuisden naar de Kasteelstraat, was

Op de deksel van het pillendoosje staat 'Jacoba Maria Wortelboer's pillen' en de beeltenis van mijn overgrootmoeder met daaronder haar handtekening. Een soort kruidenvrouwje dat rijk werd met de handel in anti-constipatie pillen.

Op deze familiefoto ter gelegenheid van het huwelijk van mijn grootouders staat mijn overgrootmoeder, het kruidenvrouwje, rechts naast de bruid. Die bruid is mijn oma en haar bruidegom is mijn opa Gustav Werner. Door sommige familieleden 'Onkel' Gustav genoemd.

de Rue du Chateau welkom bij de familie, die enig aanzien genoot in de Zeeuwse coterie. De klik van standgenoten die anderen stelselmatig uitsloten.

Mijn moeder en haar jongere zus tante Mies waren dochters van Onkel Gustav die in Solingen een bedrijfje had gehad in zilver-metaal. Hij was beroemd geworden om zijn messen met ebbenhouten handvat, zijn naam Gustav Werner was gegraveerd in het zilveren mes. De meisjes van 'Onkel' Gustav hadden een goede opleiding genoten en mijn moeder citeerde te pas en te onpas Goethe, Schiller, Heine en verbeterde later mijn Duits. Mijn Tante Mies werd met haar HBS gouvernante bij de Familie Niehe. Hun zoon Ivo, de bekende televisiepresentator, werd door mijn tante opgevoed. Mijn oma kwam oorspronkelijk uit het Groningse Oude Pekela. Zij stamde uit een familie van *Herenboeren* waaruit de duurderere tak van de familie zich ontwikkeld heeft. Hoe en waar mijn oma, 'Onkel' Gustav, mijn opa, had leren kennen weet ik niet. Oma is jonggestorven aan de beruchte Spaanse griep in 1918.

Mijn overgrootmoeder schijnt een bijzondere vrouw te zijn geweest, volgens overlevering een soort kruidenvrouwetje dat rijk werd met de handel in anti-constipatie (verstopping) pillen. De gitzwarte pilletjes zaten in een klein doosje met haar beeltenis op het deksel. Zij heette Jacoba Maria Wortelboer. Ik ben naar haar vernoemd als Maria Jacoba - roepnaam Mies. Zij kijkt heel streng en met strak glad haar vanaf het doosje naar de mensheid die het moeilijk had met de stoelgang.

Dat er zich in het nageslacht enkele apothekers bevonden, is eigenlijk wel logisch. Vooral prettig voor de lieden uit de Kasteelstraat, die zicht hadden op een aardige erfenis. Hoewel dat nog heel zou lang duren.

Sneller was de werking van de zwarte pillen. Jacoba Maria ontving vele brieven van haar dankbare *patiënten*, die in geuren en kleuren het resultaat van de wonderpil beschreven.

Rieke, de huishoudster van de rijke Wortelboerskrui-

den familie erfde alles van de familie en had haar leven lang het vruchtgebruik van het te erven kapitaal. Iedereen moest wachten totdat Rieke zou overlijden. ‘*Rattenkruut wollen sie mie wol geven*’, schijnt zij regelmatig met een zwaar Gronings accent te hebben gezegd. In de oorlog verhuisden we vanuit Vlissingen naar Dordrecht. Ik zal toen ongeveer drie of vier jaar oud geweest zijn en ik herinner mij gelukkig bijna niets

In de kinderwagen ± 1942

van deze zwarte periode uit de Nederlandse geschiedenis. De mensen pikten na de oorlog de draad van het leven weer op en begonnen aan de opbouw van een welvarend land. De babyboom was in aantocht. Ook kwam de pastoor regelmatig langs. Aanvankelijk voor de beste sigaar en de cognac die speciaal voor de eerwaarde in de kast stond. Met een rood hoofd van de drank, begon hij uiteindelijk enigszins verlegen over de *kindertjes* die toch nog in de toekomst zouden moeten komen. Mijn moeder was niet op haar achterhoofd gevallen, knikte ja en amen, maar vond twee kinderen meer dan genoeg. De pil

bestond nog niet, dus het was oppassen geblazen en zij moest *vaker nee* zeggen dan kennelijk voor mijn vader wenselijk was. Ik herinner mij nog heel goed de scènes op bijna iedere zondagochtend. Met betraand gezicht, kwam mijn moeder de slaapkamer van mijn broertje en mij binnen gestormd. Aangekleed, hoed op en een koffer in de hand om voorgoed afscheid te nemen. Zij vluchtte naar den Haag waar opa Gustav ondertussen een nieuw leven begonnen was met vrouw en kinderen. Na een paar dagen kwam mama weer terug en dan deden dezelfde scènes zich weer regelmatig voor. Als kind had je natuurlijk geen flauw idee waar al die toestanden voor nodig waren. ‘*Later zal je het wel begrijpen kind*’, werd veel door moeder gezegd. Hoewel ik best een zogenaamd bijdehand kind was, had ik het een en ander pas door toen ik tegen de twintig liep.

Na de oorlog verhuisden we naar Krispijn, een nieuwbouwwijk in Dordrecht waar we een aardig huis met tuin, een douche en drie slaapkamers hadden. Welk een luxe.

Mijn vader had zich in de loop van de jaren verzoend met het idee dat er geen beroepsmuzikant in hem zat. Na zijn proefspel vroeger voor de Marinierskapel was hij ondanks zijn muzikale kwaliteiten afgekeurd op *platvoeten*. Arme man, wel een frustratie voor het leven natuurlijk! Uiteindelijk had hij gekozen voor een kantoorbaan, maar daarnaast speelde hij in de Dordtse Filharmonie, dirigeerde hij de bigband van het bedrijf waar hij werkte en had een *bandje* voor bruiloften en partijen in de weekends. Soms mocht ik alleen bij de repetities (thuis) iets zingen. Geen sprake van ’s avonds laat optreden in het Sodom en Gomorra van het artiestenleven. Mijn vader wenste geen pottenkijkers in zijn andere leven als *womanizer*, zoals wel eens gefluisterd werd.

De Zeeuwse Rondelletjes woonden in Vlissingen. Zij waren in mijn ogen wat zwaar op de hand. Zelfs als het windstil was en de zon scheen, riepen zij altijd iedere zomer in hun zange-

rig Zeeuws ‘*Geen strandweer hé*’. De sfeer was meestal wat aan de sombere kant, zodanig dat mijn moeder tijdens de jaarlijkse vakantie in Zeeland een bezoek aan de familie van mijn vader, opvallend lang uitstelde. Een uitzondering was Tante Stien, de vrolijke zus van mijn vader. Zij was getrouwd met een Pool en hadden een leuke dochter. We gingen graag in op de officiële uitnodiging van de chique familie Haverman. Nazaten van de Groningse kruidenvrouw Jacoba Maria Wortelboer, om te komen *dineren*. Niet zomaar een hapje eten, zo zaten deze mensen niet in elkaar. Ik keek mijn ogen uit naar de prachtig gedekte tafel in de eetkamer. Het aperitief gebruikten de volwassenen in de salon waar Oom Louis de *Drambuie* in kristallen glaasjes schonk. De *potage* (soep) in een zilveren terrine, blinkend bestek en kristallen wijnglazen op het damasten tafelkleed. Een prettige conversatie en veel lachen bij de koffie met likeur en de mooiste sigaren voor de mannen. Mijn moeder kon na een dergelijk bezoek het saaie leven weer aan. Af en toe nam ze, zoals zij het noemde een *huwelijksvakantie* naar Duitsland, waar een oude schoolvriendin woonde. Zij besprak dat netjes met mijn vader. Een weekje weggaan. Meestal bleef zij langer weg. Heel modern voor die vroege jaren vijftig. Door de erfenis van de stokoude, eindelijk overleden huishoudster van de gefortuneerde kruiden-familie Wortelboer, ging het mijn ouders financieel veel beter. De Rue du Colvenier was voorgoed vergeten. Hij bestaat geloof ik niet meer. Volgens zeggen is de straat met de grond gelijk gemaakt. De deftige familie die zich schaamde voor de Kolvenierstraat, leeft ook niet meer. Door mijn geschrijf leeft mijn geboortestraat in Vlissingen toch nog voort.

Hoofdstuk 2

DE NONNEN

HET RIJKE ROOMSE LEVEN HAD IN DORDRECHT
NIET ZO VEEL MET DE INNERLIJKE RIJKDOM VAN HET
KATHOLIEKE GELOOF TE MAKEN. BIJNA ALLES DRAAIDE OM
GELD. DE WELVARENDE MIDDENSTAND KON ZICH EEN VASTE
PLAATS VOORIN DE KERK KOPEN, TERWIJL DE MINDER
MAATSCHAPPELIJK SUCCESVOLLE MENSEN ACHTERIN STONDEN
OF OP HOUTEN BANKEN MOESTEN PLAATSNEMEN.

Er waren twee kleuterscholen. Een voor de rijke, en een voor de arme kinderen. Twee lagere scholen zorgden voor hetzelfde onderscheid. Er was een *nette* school en een school voor de minder gefortuneerde kinderen. De nonnen leidden de scholen met straffe hand en een strenge, soms venijnige blik. Vooral naar de arme kinderen. Door een administratieve fout kwam ik op de laatstgenoemde school terecht.

Toen ik in zeer korte tijd wat platter begon te praten en ik mijn deftige Zeeuwse familie shockeerde met de opmerking dat ik in het nieuwe haringseizoen ‘*Drei herringe achter mekaar had opgevrèten*’, werd het tijd voor mijn moeder om snel in te grijpen. De dienstdoende non van de zogenaamde *arme* school vond dat deze school ook *nette* kinderen moest hebben, die dan zouden doorstromen naar de huishoudschool.

Daar was in mijn geval helemaal geen sprake van, zei mijn moeder, ik zou natuurlijk gaan doorleren. Hoe en waar dan ook. De klas waarin ik geplaatst zou worden bleek overvol te zijn. Het wachten was, echt waar, op het sterven van een doodzieke leerling. Het was een drama. Na haar overlijden nam ik letterlijk haar plaats in. De klas ontving mij dan ook

niet met open armen. Ik begreep hoe gevoelig mijn komst lag.

Mijn moeder en ik waren bedroefd om deze onverwachte gang van zaken en wij voerden samen goede gesprekken om de situatie een plekje te geven. De non die ons dagelijks les gaf herdacht devoot het lieve, blonde meisje dat zich nu als een engel in de hemel bevond. Zuster Roberta die les gaf in het vak *nuttige en fraaie handwerken* bad, als zij aan het einde van de werkdag moe maar gelukkig in het klooster terugkeerde, voor mijn zielenheil. De nonnen die met hun ijle, blanke hoge stemmen in de kloostergangen zo prachtig en engelachtig klonken, waren aanvankelijk niet zo blij met dit nieuwe meisje dat alleen maar laag kon zingen. Ik gebruikte louter mijn lage spreekstem want ik vond dat hoge gepiep, dat vroeger zingen met *kopstem*, werd genoemd, maar niets. Hoewel de klas altijd in een deuk lag en de non samenzweerderig meesmulde, als ik gloedvol *Home on the range* aanhief, mocht ik in eerste instantie toch wel meezingen met de schooluitvoering van een *Ave Maris Stella*, gegroet Sterre der zee, gezongen op de trappen in een holklinkende ruime gang. Maar... zingend uit volle borst overstemde ik de andere schattige kinderstemmetjes en werd daarom vriendelijk verzocht om plaats te nemen achter het grote heilig hartbeeld dat boven aan de trap stond.

Deze ingreep van hogerhand had voor het kind dat ik toen was grote impact. Vele jaren later mocht ik als professioneel zangeres achter een pilaar in de grote of Sint Bavo Kerk in Haarlem met begeleiding van een levensgrote concert harp, weer een *Ave Maris Stella* zingen. Nu met mijn geschoolde hoge stem. De wraak was toen zoet. Het vriendelijke knikje van de beroemde zangeres Elly Ameling die de sopraanpartij zong in deze Vespers van Claudio Monteverdi, voelde daarbij nog beter. Puur geluk dus achter de pilaar. Jammer dat er geen non meer getuige van was. De zusters Roberta, Hyacinta en Immaculata en Soeur Supérieur, hebben het wonder van mijn stemontwikkeling niet mogen meemaken. Een van de

genoemde nonnen, zuster Roberta, heeft toch wel iets van een talent ontdekt. Mijn rapportcijfer voor zang ging van een vier naar een zeven en mijn acteertalent werd beloond met het voorlezen van de boeken van *Joop ter Heul* en *Guusje uit de Goudsbloem* van Rie van Rossum. Perfecte literatuur in bouquetreestijl tijdens de handwerk les. Het was een slimme zet van zuster Roberta. Ik kon absoluut niet omgaan met naald en draad, de katoenen pannenlap werd bij mij altijd een in elkaar geflanste smoezelige prop. Uit pure verveling en baldadigheid zette ik de klas op stelten en bracht zuster Roberta tot wanhoop, dat voorlezen bracht veel rust. Iedereen blij, maar tot op de huidige dag kan ik nog geen knoop aan een jas of blouse zetten om van breien maar helemaal niet te spreken.

Mijn kennismaking met de moeder-overste bracht mij in de wereld van het klooster, niet dat ik ook maar enige ambitie had om ooit in te treden als de bruid van Christus, maar toch. Ik kwam binnen als zwarte Piet na een grondige screening door de moeder-overste. Mijn moeder moest mee op een soort van audiëntie om aan te tonen dat we een keurig katholiek gezin waren om naast de moeder-overste te mogen schitteren. Want zij zou in het grootste geheim de rol van Sinterklaas spelen. Het mannelijke hoofd der school, had geen zin of tijd meer. Het fijne van de zaak weet ik niet, dat interesseerde mij ook niet echt. Mijn rol als zwarte Piet zou ik goedvol gaan spelen. Maar de moeder-overste kon zich moeilijk in haar rol inleven. Ondanks haar vermomming bleef zij zichzelf. De taxichauffeur die ons van het klooster naar de verschillende scholen bracht, dacht twee mannen in zijn wagen te hebben en hij vertelde met veel verve een aantal schuine moppen over zaken die varieerden van seks tot in het wild pissende paarden. Moeder-overste deed of zij niets hoorde, keek met samengeknepen lippen en verbijsterde blik uit het raam van de taxi. Ik vond het erg komisch en dacht meteen aan het verhaal dat ik mee naar huis kon nemen. De eerste school was de armeluischool

voor kinderen uit de *achterstandsgebieden*. Ik zou ze eens lekker gaan verwennen. Binnenkomend in de klas waar de kinderen onnatuurlijk rechtop in de bankjes zaten, deed ik een greep in de volle zak met snoep en strooide naar hartenlust. Toen de Sint het klaslokaal binnenschreed, lagen alle kinderen belust onder de banken te graaien naar het *Wie zoet is, krijgt lekkers*. Zingen was er niet meer bij en ik kreeg enorm op m'n kop. Op de school voor de *rijke* kinderen, hield ik mij gedeisd, maar ergerde mij wel mateloos aan de Sint die uitgebreid de tijd nam voor de cadeautjes en toespraakjes. Bij ieder schatje richtte de Sint zich fluisterend tot mij om te vertellen welke welgestelde ouders dit kind had. Mijn idee om later te gaan leren voor *sociaal werkster* moet hier zijn geboren. Gelukkig voor mij en de medemens is dat er nooit van gekomen. Ook de rit naar het klooster terug werd opgevrolijkt door de taxi-chauffeur en de Sint keek weer naar buiten, maar ik lachte mij bijkans dood met *mijn domme, gezicht*. Lekker *puh!* Bij het klooster stond de gehele nonnenpopulatie buiten op de stoep in opperste bewondering voor *moeder* op haar te wachten. Zij liet zich gaarne door de *zusters* uit de auto helpen. Opgewonden kraaiden de zusters met hun hoge stemmen 'Ooooooh, moeder, moeder, moeder toch'. De chauffeur keek van de Sint naar mij en zei; 'Asjemou, zeg ben jij soms ook een meid?' In een totale euforie wilde een van de nonnen mij in bad doen. Ik stond daar in m'n hemdje en m'n broekje en voelde bijna instinctief dat dit maar niet moest gebeuren. Toen de non even de kamer uitliep, greep ik m'n kleren en half aangekleed rende ik zo snel mogelijk het klooster uit, om er nooit meer terug te keren.

Hoofdstuk 3

PADVINDERIJ

IN HET KADER VAN UNE *ÉDUCATION PERMANENTE*, VOND MIJN MOEDER HET NOODZAKELIJK OM MIJ NAAR DE PADVINDERIJ TE STUREN. BIJNA ALLE KATHOLIEKE MEISJES UIT DE GEGOEDE DORDTSE MIDDENSTAND WAREN LID VAN DE GIDSENBEWEGING.

Hoewel wij geen winkel hadden, wilden wij wel bij die middenstand horen. Vader had een kantoorbaan, was daarnaast muzikant en moeder was hoogopgeleid. Ik moest eerst naar de kabouters. De leidster werd als een wijze uil *Oehoe* genoemd. Wij domme kabouters deden dansjes rond een kampvuur en moesten allerlei knopen in een touw leren maken.

We sliepen in een boerenstal in het hooi. Ik kon er niet van genieten. Omdat we op kamp moesten kreeg ik ook een aversie tegen kamperen. Prompt liep ik een ziekte op en moest van de dienstdoende arts naar huis. Ik werd snel beter. Het ziek worden tijdens kamp, herhaalde zich jaren later. Dit was vast en zeker *psychisch*, want van *heimwee* was absoluut geen sprake. Later gaf ik mij op bij de *Mouvement Chrétien pour la Paix* om in Frankrijk te gaan werken voor het *goede doel*. Bonen plukken en veel ramen zemen van een oud vervallen klooster. Erg christelijk allemaal, vroeg opstaan, bijbelstudie. Echt *Ora et Labora*. Van vrede was geen sprake. Veel ruzie onder elkaar om niks. Ik vond dat helemaal niet bij de doelstelling van de beweging horen, idealiste die ik was. Wederom deed een merkwaardige ziekte zich bij mij voor. Een ontsteking aan mijn voet. Was het een slangenbeet, opgelopen bij het werken op het land? Op naar het naast ons kamp gelegen *Lepra-ziekenhuis* voor injecties en wat dies meer zij. Ik had hoge koorts

en lag te ijlen. Mijn teamgenoten dachten dat ik simuleerde en kwamen nooit op bezoek. Misschien angst voor de Lepra-patiënten? Enfin, die hele Mouvement kon mij gestolen worden en buitengewoon teleurgesteld in de mensheid ging ik met de trein naar huis. Ik heb nooit geweten wat ik had opgelopen.

Wat was er eigenlijk wèl leuk en leerzaam destijds aan die gidsenbeweging? Ik kon wat creativiteit kwijt in de vorm van het schrijven van toneelstukjes en diepzinnige gedichten. Van het knopen leren maken in een touw, heb ik alleen de *platte knoop* onthouden. De muziek kwam de padvinderij binnen middels een aardige man die vond dat de gidsen een eigen drumband moesten hebben. We repeteerden elke week op een zolder allemaal met een grote trommel voor de buik! Het was niet mijn grote passie. Maar de man die ons les gaf, had mijn muzikale talenten gesignaleerd en ik kreeg daarom de leiding van de drumband. De eerste vrouwelijke tambour-maître was een feit. Ik oefende als een gek in de achtertuin om die baton in de lucht te gooien om hem daarna weer op te vangen. Spectaculair en opvallend natuurlijk. Dat vond ik nu leuk!

Tijdens een optocht in Dordrecht zou ik gaan stralen op het Begijnhof. Zou ik op een moment suprême de staf in de lucht gooien? Ik greep mijn kans. Daar waar de meeste mensen stonden, slingerde ik die zware staf hoog de lucht in.

Hij kwam in een vaart weer naar beneden en ik greep... *mis!* Stoïcijns raapte ik hem van het asfalt en deed het opnieuw, iedereen hield de adem in. Zonder een spier te vertrekken, ving ik hem op, het publiek in de waan latend, dat dit alles bij de show hoorde. Een daverend applaus en bravogeroep was mijn deel. Ik genoot ervan, zoals ik later ook altijd blij was met applaus. Hier was de kiem gelegd voor een vorm van *verslaving* om op te willen treden.

Hoofdstuk 4

DE SPONSOR

MIJN LERAAR ENGELS OP DE ROOMS KATHOLIEKE
MIDDELBARE MEISJESSCHOOL WAS MIJN SPONSOR. HIJ WAS FAN
VAN MIJN STEM EN MISSCHIEN VAN NOG IETS MEER, WAAR IK
OVERIGENS GEEN HINDER VAN ONDERVONDEN HEB.

Hij besloot zich over mij te ontfermen. Hij en zijn vrouw hadden geen kinderen, maar in mijn ogen wel veel geld. Mevrouw runde een chique parfumeriezaak in Breda waar de klandizie hoofdzakelijk bestond uit Belgische madammen die zich ook in de schoonheidssalon aardig lieten *plamuren*.

Op zaterdag hielp ik een beetje in de winkel en op zondagmiddag zong ik in naburige restaurants en cafés de lievelingsnummers van mijn leraar.

Er was altijd wel een goede pianist die *Oh my papa* kon begeleiden en op welke toon ik ook begon, altijd de juiste toon wist te treffen. Een microfoon had ik niet nodig. Het beschaafde publiek luisterde ademloos en was gul met applaus.

Het toeval wilde dat op de Grote markt in Breda ook Corry Brokken in restaurants annex cafés zong. Onze stemmen werden vergeleken. Zij werd een *Vedette* en won in 1957 het Eurovisie Songfestival. Ik ging naar het conservatorium en werd een klassiek geschoolde zangeres. Vele jaren later kwam zij bij mij op zangles in de Beemster om na een tweede carrière als succesvol advocaat en rechter op aandringen van dochter Nancy haar comeback als zangeres voor te bereiden. Het was een leuk mens, intelligent, muzikaal en nog steeds in het bezit van die ijzersterke stem.

Hoe wonderlijk kan het leven lopen. Een televisie-uitzen-

ding van Hanneke Groenteman had Corry op het idee gebracht om mij op te sporen. Twee bekende zangeressen; Elly Ameling klassiek- en Margriet Eshuijs popzangeres, spraken over mijn pedagogische kwaliteiten. Zo kwam *La Brokken* in mijn toen nog eenvoudig omgebouwde stal. Er was geen toilet aanwezig, alleen de antieke *doos* aan de sloot bood enig soelaas voor de blaas van beroemdheden.

Mijn sponsors kochten hun eerste auto en ik trad behalve in Brabant ook in België op. We logeerden bij zeer gefortuneerde vrienden in een prachtig huis vol met antiek en echte schilderijen van onder meer de beroemde Spaanse kunstschilder *Bartolomé Esteban Murillo (1617-1682)*. Af en toe zong ik op verzoek *Granada* en *Catharine* met een belststem avant la lettre. Geen idee wie Catharine was, maar mijn leraar Engels had altijd tranen in de ogen.

Tijdens een diner in België werden er veel typische Belgenmoppen verteld. Ik begreep alleen sommige Belgische grappen en uitdrukkingen niet. Een hele dikke kennis had een operatie ondergaan en aan tafel vroegen de gasten gierend van het lachen of hij nu nog wel *poepen* kon. Raar vond ik het, maar nu, vele jaren later en na de Sekslessen van de Vlaamse Goedele Liekens op televisie, weet ik wat men toen bedoelde. Trouwens, het veel door Belgen gebruikte gezegde *Amaai, me voete(n)*, bleek ook niet over voeten te gaan.

Naast de lessen in kunst leerde ik ook olijven, oesters en kaviaar eten en te verkeren in de hogere kringen. Ik maakte kennis met een heuse prins die in een rolstoel zat. Vele jaren werd de prins door een *vriend* verzorgd. Mijn sponsor vroeg aan mij of ik dat niet *merkwaardig* vond. Maar ik had geen flauw idee waar het over ging. Ook zijn verhalen over het leven als jongetje in het klooster hoorde ik aan tijdens etentjes bij mijn ouders thuis. Mijn moeder smulde van die verhalen onder het genot van een glas wijn. *Ge zult branden in de hel menneke,*